

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»

ФАКУЛЬТЕТ АДВОКАТУРИ

КАФЕДРА ОРГАНІЗАЦІЇ СУДОВИХ,
ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ ТА АДВОКАТУРИ

АДВОКАТУРА: МИНУЛЕ, СУЧАСНІСТЬ ТА МАЙБУТНЄ

МАТЕРІАЛИ

VIII Міжнародної науково-практичної конференції
(17 листопада 2018 року, м. Одеса)

Одеса
2018

УДК 347.965(063)
А 28

*Рекомендовано до друку
Вченою радою Національного університету
«Одеська юридична академія»
(протокол № 3 від 22 жовтня 2018 року)*

Редакційна колегія:

Завідувач кафедри організації судових,
правоохоронних органів та адвокатури
Бакаянова Н.М. (голова)
професор Полянський Ю.Є.
доцент Хижняк Є.С.
доцент Свида О.Г.
доцент Ковальчук І.С.
доцент Билиця І.О.
доцент Храпенко О.О.
асистент Кісліцина І.О.
старший викладач Нестерчук Л.П.
старший викладач Курганський О.В.
асистент Джабурія О.О.
асистент Владишевська В.В.
асистент Деменчук М.О.
асистент Чекмарьова Л.Ю.

А 28 **Адвокатура: минуле, сучасність та майбутнє:** матер. VIII Міжнар.
наук.-практ. конф.: (м. Одеса, 17 листопада 2018 р.) / редкол.:
Н.М. Бакаянова (голова) та ін. – Одеса : Видавничий дім «Гельветика»,
2018. – 822 с.

ISBN 978-966-916-661-6

У збірнику містяться матеріали доповідей VIII Міжнародної науково-практичної конференції «Адвокатура: минуле, сучасність та майбутнє», яка відбулася 17 листопада 2018 р. у Національному університеті «Одеська юридична академія». Доповіді учасників присвячені реформі адвокатури та сфері надання правової допомоги, історичному розвитку адвокатури, проблемам адвокатського самоврядування, кримінально-правовим та кримінальним процесуальним питанням здійснення адвокатської діяльності, наданню адвокатами правничої допомоги у різних видах судочинства, питанням професійної етики та дисциплінарної відповідальності адвокатів, захисту професійних прав адвокатів та дотриманню гарантій адвокатської діяльності.

УДК 347.965(063)

Гловюк І.В.

*доктор юридичних наук, доцент,
завідувач кафедри кримінального процесу
Національного університету «Одеська юридична академія»,
адвокат, АО «Barristers»*

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ЗДІЙСНЕННЯ ЗАХИСТУ ПРИ ПРОДОВЖЕННІ СТРОКУ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ ПІСЛЯ ПОВІДОМЛЕННЯ ПРО ПІДОЗРУ

КПК України у редакції від 3.10.2017 р. передбачає оновлений режим продовження строків досудового розслідування після повідомлення про підозру: до трьох місяців строк продовжує керівник місцевої прокуратури, заступник Генерального прокурора; до шести місяців – слідчий суддя за клопотанням слідчого, погодженим з керівником регіональної прокуратури або його першим заступником чи заступником, заступниками Генерального прокурора; до дванадцяти місяців – слідчий суддя, за клопотанням слідчого, погодженим з Генеральним прокурором чи його заступниками. Проте, оновлені норми КПК України містять положення, які мають сутнісні та техніко-юридичні вади у частині забезпечення права підозрюваного на належну правову процедуру при вирішенні цих питань.

КПК України не встановлює підсудність розгляду такого клопотання. Взагалі питання підсудності клопотань, скарг є доволі проблемним. Проте, якщо для заходів забезпечення кримінального провадження підсудність (хоча і диференційована та дещо непослідовна [детальніше: 1, с. 34-35]) встановлена, то для клопотань про продовження строків досудового розслідування, як і скарг, не передбачена. Без сумніву, у цій ситуації можна було б використати, керуючись ч. 6 ст. 9 КПК України, аналогію, проте, враховуючи істотну диференціацію підсудності стосовно клопотань по заходах забезпечення кримінального провадження, клопотань про обшук, неможливо визначити, яка ж норма має пріоритет у визначенні підсудності: місце знаходження органу досудового розслідування або місце здійснення досудового розслідування, адже нерідко ці місця відрізняються, особливо у ситуаціях реєстрації органу, до складу якого входить слідчий підрозділ, поза місцем фактичного розташування органу досудового розслідування. Як слушно зазначають Д.В. Пономаренко та М.І. Пашковський, у зв'язку з особливим правовим (процесуальним) статусом слідчих підрозділів як «квазіюридичної» особи уявляється, що їх місцезнаходження має встановлюватися за правилами ст. 93 ЦК України, тобто за фактичним місцем ведення досудового розслідування та місцезнаходженням керівника органу досудового розслідування (як додаткового критерію). Такий підхід буде попереджувати можливу неправомірну (свавільну) практику з боку керівників правоохоронних органів, пов'язану з довільним вибором місця

реєстрації територіальних підрозділів правоохоронних органів як юридичних осіб, щоб визначити територіальну підсудність відповідних клопотань [2, с. 128].

Таким чином, у випадку, коли місце знаходження органу досудового розслідування та місце здійснення досудового розслідування не співпадають, визначити правильну підсудність, використовуючи аналогію, неможливо через відсутність загальної норми КПК України стосовно підсудності клопотань, скарг, заяв слідчому судді.

Юридична невизначеність підсудності у даному випадку спричиняє порушення права на справедливий суд. Адже, враховуючи те, що у справах, що стосуються «кримінального обвинувачення», захист статті 6 починається з офіційного повідомлення особі про підозру («Екле проти Німеччини» (Eckle v. Germany), п. 73-75) або з практичних заходів, як-от обшук, коли така особа вперше суттєво постраждала від «обвинувачення» («Фоті проти Італії» (Foti v. Italy), п. 52-53) [3, с. 29-30], то, відповідно, положення ст. 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та ст. 8 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» стосовно права особи на повноважний суд поширюються і на розгляд заяв, скарг, клопотань слідчим суддею. Визначити повноважний суд у аспекті слідчого судді у випадку, який розглядається, неможливо, а отже, відсутня належна правова процедура продовження строків досудового розслідування слідчим суддею. Відтак, враховуючи, що збирання та перевірка доказів, ініціація та вирішення клопотань стосовно заходів забезпечення кримінального провадження, виконання вимог ст. 290 КПК України, складання та вручення обвинувального акту мають здійснюватися у межах строків досудового розслідування, прийняття таких рішень за такого продовження строку досудового розслідування є незаконним.

На це слід, по-перше, вказувати у запереченнях на клопотання і про продовження строку досудового розслідування, і після цього – у запереченнях на клопотання про застосування, зміну, продовження заходів забезпечення кримінального провадження, по-друге, при отриманні повідомлення про завершення досудового розслідування та надання доступу до матеріалів досудового розслідування. Надалі, у підготовчому судовому провадженні, доцільним є подання заперечень на ухвалу слідчого судді про продовження строку досудового розслідування та заявлення клопотання про повернення обвинувального акту прокурору як такого, який складено та вручено з пропуском строків досудового розслідування, а у судовому розгляді – про визнання недопустимими усіх доказів, зібраних після продовження строку досудового розслідування слідчим суддею.

Без сумніву, наведений недолік КПК України має бути усунений, і для забезпечення балансу публічних та приватних інтересів у КПК України має бути чітко визначена підсудність клопотань слідчому судді про продовження строку досудового розслідування. Лише за такої нормативної регламентації у

цих правовідносинах можна буде стверджувати про можливість реалізації такого завдання кримінального провадження, як таке, щоб до кожного учасника кримінального провадження була застосована належна правова процедура.

Список використаних джерел:

1. Гловюк І.В., Зіньковський І.П. Проблемні питання підсудності клопотань стосовно заходів забезпечення кримінального провадження // Досудове розслідування: актуальні проблеми та шляхи їх вирішення: матеріали постійно діючого наук.-практ. семінару (м. Харків, 26 жовт. 2018 р.) / редкол.: М. В. Членов (голов. ред.), Л. М. Леженіна (заст. голов. ред.), О. В. Косьмін. – Харків : Право, 2018. – Вип. 10 (ювіл.). – С. 34-38.

2. Пономаренко Д.В., Пашковський М.І. Особливості тактики захисту у випадках спору щодо територіальної підсудності клопотань слідчого про застосування заходів забезпечення кримінального провадження // Досудове розслідування: актуальні проблеми та шляхи їх вирішення: матеріали постійно діючого наук.-практ. семінару (м. Харків, 26 жовт. 2018 р.) / редкол.: М. В. Членов (голов. ред.), Л. М. Леженіна (заст. голов. ред.), О. В. Косьмін. – Харків : Право, 2018. – Вип. 10 (ювіл.). – С. 124-128.

3. Віткаускас Д. Диков Г. Захист права на справедливий суд відповідно до Європейської конвенції з прав людини (друге видання). – Рада Європи, 2-ге видання (українська версія), лютий 2018 року. – 189 с.

Birke Rainer / Бірке Райнер

*Dr. jur., Rechtsanwalt, Fachanwalt für Strafrecht,
Partner Wessing & Partner Rechtsanwälte m.b.B.
(Stadt Düsseldorf, Deutschland)*

**DIE DEUTSCHE STRAFPROZESSORDNUNG: IHRE GRUNDLAGEN
UND DIE REFORMEN DES JAHRES 2017**

In der letzten Reform, die am 24. August 2017 als Gesetz in Kraft trat, hat auch das Motiv der Erhaltung der Funktionsfähigkeit der Rechtspflege als rechtspolitische Rechtfertigung zahlreicher der aktuellen Änderungen gedient [1]. Dieses Postulat sollte im modernen Strafprozess niemals dazu führen, dass die Qualität des Ergebnisses in Frage gestellt wird. Die Reform hat diese Frage jedoch leider an einigen Stellen aufgeworfen. Der nachfolgende Blick auf die Einzelregelungen zeigt holzschnittartig deren Vorzüge und Schwächen.

Opening Statement des Verteidigers